

Aftrek

Hierna werd het min of meer stil rond de bijbelvertaling. Een adres van I. da Costa met bezwaren tegen de nieuwe bijbelvertaling werd in 1857 niet ontvankelijk verklaard.⁴⁹ Het publiek was in afwachting en zou tot 1867 geduld moeten hebben. Vos constateerde in 1870 een groot stilzwijgen rond de vertaling, en ook Meezenbroek, die vele jaren later zijn dissertatie aan deze vertaling wijdde, kon niet wijzen op een grote stroom reacties of een grote afname.

De eerste reactie kwam van de zijde van de Confessionele Vereniging, die reeds in 1867, na de verschijning van de eerste afleveringen, reageerde met een *Open brief* aan de leden van de hervormde kerk.⁵⁰ Een groot bezwaar lag in de geloofwaardigheid van de medewerkers. Het waren mennonieten, aanhangers van de nu 'versleten' Groninger richting, of aanhangers van het moderne ongeloof. 'Kunt gij onder hen één aanwijzen die de belijdenis uwer kerk gelooft; één die niet in minder of meerder mate heeft medegewerkt, om het geloof der gemeente te schokken, en de gemeente daardoor te verwoesten?'⁵¹ Daarmee was van meet af aan een toon gezet: voor orthodox Nederland was deze vertaling een groot kwaad. Positiever in zijn oordeel was Hofstede de Groot.⁵² De vertaling zelf achtte hij beter dan de Statenvertaling, maar de aantekeningen achtte hij te schraal en te weinig verklarend.

Het geringe aantal commentaren op deze vertaling lijkt een teken te zijn van de koele ontvangst die de vertaling ten deel viel.⁵³ In het voorjaar van 1869 waren er slechts 800 exemplaren verkocht, en uit de *Handelingen* van de synode blijkt dat de opbrengst tot dan toe te gering was geweest om de vertalers en revisoren hun vergoeding uit te keren.⁵⁴ Typerend voor de slechte ontvangst is ook de aarzeling van het NBG. Het Bijbelgenootschap meende in eerste instantie deze vertaling niet te moeten verspreiden. Later is men wel tot verspreiding overgegaan, maar de weerstand in eigen kring was groot, de afzet gering.⁵⁵ Typerend tenslotte is ook het besluit van de synode in 1872 het werk aan de vertaling van het Oude Testament te staken, mede vanwege de slechte ontvangst van de vertaling van het Nieuwe Testament.

Terugblik

Voor de geringe belangstelling voor de nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament in 1868 bleek er weinig belangstelling voor te bestaan. Het bleek een mislukt project. Kijne heeft ter verklaring vooral de nadruk gelegd op wetenschappelijke onzekerheid, dogmatische twisten en kerkelijke verdeeldheid, Van Capelleveen op het weinig oecumenische karakter van de vertaling en de invloed van de afgescheidenen op hun hervormde geloofsgenoten. Meer dan zij hebben gedaan, wil ik wijzen op de zich snel wijzigende

Spijker, 'Een tweede woord over de nieuwe bijbelvertaling op last der synode aangevangen', *Maandschrift*, 1855, 335-360, aldaar 347-348. Later verschenen nog: *Opmerkingen betreffende de Grondslagen en Regelen voor de vertaling van het Nieuwe Testament, naar aanleiding van de behandelde proeve van vertaling in de zamenkomst der vertalers, in April 1855*; en *Vervolg van opmerkingen betreffende de Grondslagen en Regelen voor de vertaling van het Nieuwe Testament, opgemaakt uit de aantekening van het verhandelde in de zamenkomsten der Vertalers, met het Moderamen van Gecommitteerden, in April 1861*.

⁴¹ Synoptische evangeliën en Handelingen: Blom, Harting, Prins; Johanneische geschriften: Kist, Niermeijer, Scholten; Paulinische brieven uitgezonderd die aan Timotheus en Titus: Pareau, Spijker, Vissering; 1 en 2 Timotheus; Titus, Hebreëen, Jacobus, Petrus en Judas: De Groot, van Herwerden, Muurling. Van Hengel trad op als algemeen adviseur, De Jager als taaladviseur, daarin bijgestaan door Van der Hoeven. Tenslotte maakte de ASC melding van de voorbereidingen voor de vertaling van het Oude Testament.

⁴² *Handelingen*, 1854, III-III5.

⁴³ *Idem*, 1854, III2.

⁴⁴ *Idem*, 1854, III5.

⁴⁵ *Idem*, 1854, III4-III5.

⁴⁶ *Idem*, 1854, III6-III9.